

Lukningstruet botilbud anvender i stigende grad magt mod beboerne

På Borgercenter Nord, hvor syv botilbud er i fare for at blive lukket, er antallet af registrerede magtanvendelser mod personer med handicap i fjor steget fra 29 til 217. 154 var ikke tilladt.

**ESBEN LARSEN MIKKELSEN
MORTEN HØBERG
MORTENSEN**
Esben.L.Mikkelsen@jp.dk
morten.mortensen@jp.dk

Efter flere års kamp for at nedbringe anvendelsen af magt på mennesker med handicap i Aarhus Kommune har udviklingen taget en dramatisk drejning.

Fra 2019 til 2020 er antallet af magtanvendelser på kommunens egne tilbud for voksne med handicap mere end fordoblet fra 119 til 316. Værre står det til for de aarhusianske borgere, som har et privat handicaptilbud. Her er antallet af magtanvendelser mere end tredoblet i perioden fra 105 til 360.

Det viser en ny redegørelse fra Sociale Forhold og Beskæftigelse.

»På både interne og eksterne tilbud er der sket en meget stor stigning i antallet af akutte magtanvendelser over for enkelte borgere med særlige udfordringer. En stor del af de akutte magtanvendelser på de interne tilbud blev gennemført uden hjemmel i serviceloven. Magtanvendelserne uden hjemmel i serviceloven er primært gennemført for at sikre borgernes fysiske og psykiske helbred,« står der i et udkast til en byrådsindstilling, som socialudvalget behandlede onsdag.

Sociale Forhold og Beskæftigelse vurderer i sin redegørelse, at stigningen blandt andet skyldes ny lovgivning, der trådte i kraft i begyndelsen af 2020. Tidligere var det tilladt at fastholde en voksen med handicap, hvis vedkommende forsøgte at skade sig selv eller andre personer. Nu er det også tilladt at fastholde og føre en person væk fra en situation for at undgå, at et hjem eller værdier bliver ødelagt. Derudover kan man få tilladelse til at anvende alarmer på døren i borgernes boliger og til at låse yderdøre og vinduer.

Dramatisk og voldsomt

Aarhus Kommunes bosteder og aktivitetstilbud er opdelt geografisk i tre borgercentre. Værst står det til i Borgercenter Nord med syv bosteder til voksne med handicap. Antallet af registrerede magtan-

MAGTANVENDELSER

Aarhus Kommune havde sidste år lidt over 1.200 pladser til voksne med handicap. Magtanvendelserne i 2020 var fordelt på knap 100 personer.

Kommunens egne tilbud

- 2018: 174
- 2019: 119
- 2020: 316

Private tilbud uden driftsoverenskomst med kommunen

- 2018: 145
- 2019: 105
- 2020: 360

Antallet af magtanvendelser på socialområdet for børn:

Kommunens egne tilbud

- 2018: 142
- 2019: 109
- 2020: 112

På private tilbud uden driftsoverenskomst med kommunen

- 2018: 181
- 2019: 198
- 2020: 91

Anne Kjeld Pedersen, formand for Lev Aarhus, har i flere år blandet sig i debatten om forholdene for folk med handicap i Aarhus.

Arkivfoto: Stine Rasmussen

Når man arbejder med borgere med varige fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, kan det være nødvendigt at indskrænke en borgers selvbestemmelsesret.

ANN-SOFIE BECH VON HJELMCRONE, KONTORCHEF, SOCIALE FORHOLD OG BESKÆFTIGELSE

vendelser er mere end syv-doblet fra 29 i 2019 til 217 sidste år. 152 af dem er blevet vurderet til at være »ikke tilladte akutte magtanvendelser«.

Borgercentret er i forvejen udsat for kritik, efter at forældre til beboere i Bofælleskabet Elev hus 5 i sidste uge stod frem i TV2 Østjylland med budskabet om, at de følte sig svigtet af Aarhus Kommune. Forældrene rettede en skarp kritik af forholdene for deres børn, som de mener, Aarhus Kommune har kendt til i årevis. To dage

senere mødtes socialforvaltningen med Socialtilsyn Midt, der truede med at lukke Borgercenter Nord som følge af situationen i Elev.

I torsdagens JP Aarhus klandrede tilsynschef Ulla B. Andersen Aarhus Kommune for ikke at holde, hvad man lovede for at redde borgercentret, da tilsynet også truede med at lukke det i maj 2020.

Direktør for Sociale Forhold og Beskæftigelse Erik Kaastrup-Hansen kaldte Ulla B. Andersens ord »dramatiske og voldsomme«, og han forklarede, at kommunen er i gang med at lave en handlingsplan for at tage hånd om situationen.

Særlig bekymret

Ifølge socialforvaltningens redegørelse skyldes mangendoblingen af magtanvendelser i Borgercenter Nord bl.a. en stigning i forhåndsgodkendte magtanvendelser. Dem blev der sidste år givet 13 af og gik på at benytte stofseleer til borgere i kørestol, så de ikke faldt ud. Også antallet af voksne med handicap, der blev udsat for en magtanvendelse steg fra 24 til 38 i 2019-2020.

De 152 magtanvendelser, som er dømt »ikke tilladte«,

fordeler sig på syv borgere, hvoraf én person står for de 121. Vedkommende får låst sine skabe af personalet, lyder forklaringen. Det er ikke tilladt og skal noteres hver gang.

»Socialtilsyn Midt har i 2020 været særligt bekymret for Borgercenter Nord arbejdet med magtanvendelser. Herunder særligt centrets praksis med aflåsning af skabe i enkelte borgeres bolig. Socialtilsynet har som følge heraf indskærpet, at Borgercenter Nord skal stoppe med at låse skabe i borgernes bolig. Borgercentrets ikke tilladte praksis med at låse skabe i enkelte borgeres egen bolig er nu næsten ophørt. Dog har det ikke været muligt

at stoppe med at låse skabe i en enkelt borgers egen bolig,« står der i redegørelsen.

Gert Landergren Due, kredsformand Socialpædagogerne Østjylland, mener, at stigningen i magtanvendelser skyldes manglende midler på området.

»Kommunen analyserede allerede området i 2016. Alle ved, hvad der er galt. Det er et grundvilkår, at der er for få hænder - for få ansatte,« siger han.

Fuldstændig vanvittigt

Anne Kjeld Pedersen, formand i interesseorganisationen for mennesker med udviklingshandicap LEV Aarhus, mener, at magtanvendelser ikke kan helt undgås. Men det er de lovlige af slagsen.

»Det er fuldstændig vanvittigt, når magtanvendelser bliver udført ulovligt i sådan et omfang. Det er ikke uden grund, at socialtilsynet igen truer med at lukke Borgercenter Nord. Der er også noget galt i andre Borgercentre, men der er noget helt galt i Borgercenter Nord,« siger hun og tilføjer:

»Når personalet ikke er uddannet, sker der nemmere nogle ting for borgerne, som gør dem udadreagerende.

Det er fuldstændig vanvittigt, når magtanvendelser bliver udført ulovligt i sådan et omfang.

ANNE KJELD PEDERSEN, FORMAND, LEV AARHUS

Hvis der er for lidt personale kan gode mennesker blive pressede. Og så griber man måske hurtigere til magtanvendelser.«

Socialrådmand Kristian Würtz (S) har ingen kommentar, men henviser i stedet til Ann-Sofie Bech Von Hielm crone, kontorchef i Sociale Forhold og Beskæftigelse Hun forklarer en stor del af stigningen med lovændringen i 2020.

»Når man arbejder med borgere med varige fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, kan det være nødvendigt at indskrænke en borgers selvbestemmelsesret af hensyn til borgerens sikkerhed eller sikkerheden for andre borgere,« siger hun og understreger, at når der er tale om en lovlig magtanvendelse, er der enighed om, at indskrænkningen er det rigtige at gøre.

»Så er der de ikke lovlige. Der er vurderingen, at man måske skulle have gjort noget andet, eller at man ikke har tydeliggjort magtanvendelsens nødvendighed. Desuden er det ikke lovligt, at låse en borgers skabe og holde borgeren fra sine ejendele. Men her har pårørende fagpersoner og borgeren længe ikke set anden løsning.